

Inserat se sprejemajo in velja trislojna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo administracije in ekspedicija na Starem trgu št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

 Zarad praznika rojstva Marije Device izide prihodnja številka „Slovenca“ v torek 11. t. m.

O zedinjenji slovenskih časnikov.

(Dopis.)

Ko bi imeli zedinjeno Slovenijo z glavnim mestom Ljubljano, potem bi v kratkem vsi drugi listi veljavo zgubili, in ljubljanski listi bili bi merodajni v celi domovini. Dokler pa nismo v eni politični celoti, dokler smo raztrgani po raznih deželah, tako dolgo je tudi v vsaki deželici potreben poseben slovenski listič. Štajerski deželni zbor druge sklepe dela, štajerski namestnik druge ukaze daje, nego naš kranjski zbor in naš kranjski predsednik; razlika sicer ni zelo velika, ker smo v eni državi, vendar obstoji. Ljubljanski listi se pečajo navadno bolj s kranjskimi zadevami, tedaj je naravno, da Štajerci „Slov. Gospodarja“ rajši beró, ki se peča bolj s štajerskimi rečmi. Trst in Gorica imata sicer enega namestnika, pa Trst ne spada pod goriški deželni zbor, in tržaški magistrat ima take pravice, da so slovenski Tržačani bolj na njega navezani, nego na c. k. namestništvo. Nasprotno pa Goričani niso od tržaškega magistrata prav nič odvisni, in njih tedaj ne zanima, če se „Edinost“ z magistratom prepira. Mi tedaj vidimo, da so lokalni listi takó v Mariboru, kakor v Trstu in Gorici potrebni; čeravno mora vsak priznati, da bi bili večji in

mного razširjeni, dobro uredovani listi od večje koristi za pisatelje kakor za občinstvo, in za narodno stvar sploh. Naša nezgoda in nesreča je ravno to, da smo v toliko dežel raztrgani; zato moramo zedinjenje vseh Slovencev v eno deželo vedno kot prvo točko našega narodnega programa povdarjati, in vse storiti, da to dosežemo.

Kar se tiče zedinjenja „Slovenca“ in „Sl. Naroda“, se je o njem že dosti pisalo. Mi vsakako pogrešamo velikega političnega lista, kateri bi zastopal celi narodni program, podpiran od cele inteligencije, kakor tje to pri Hrvatih „Obzor“, katerega nam njegov dopisnik predstavlja v zgled za naš novi list, ki bi se imel ustanoviti po zedinjenju „Naroda“ in „Slovenca.“ Z „Obzorom,“ pravi, so vsi hrvatski rodoljubi zadovoljni. Pri verskih vprašanjih se je obnašal korektno, pa nikdar vere ni stavljaj nad narodnost. Na enaki podlagi, kakor „Obzor“, bil je nekdanj vstanovljen tudi „Slovenski Narod.“ Glavni namen njegov ni bil, braniti in zagovarjati cerkve, ampak gojiti pošteno domačo politiko. Vsi rodoljubi brez razločka stanu so ga tedaj podpirali, prav kakor Hrvatje podpirajo „Obzor“, in bi mu nikdar ne bili obrnili hrbta, če bi bil ostal pri svoji prvi nalogi. Ko se je pa iz glasila za ves slovenski narod preustrojil v list ene stranke, ki se ne more ponašati, da bi imela dejansko večino na svoji strani, bil je potreben drug list, čigar namen je bil nadaljevati

prvotni namen „Slov. Naroda.“ Če bi se hrvatski „Obzor“ tako premenil, kakor se je bil tedaj premenil „Slov. Narod“, bi več ne imel dosedanje veljave, in rodoljubi hrvatski bi gotovo storili to, kar so storili rodoljubi slovenski, t. j. vstanovili bi nov list, da bi zagovarjal to, kar bi „Obzor“ začel opuščati. Lahko bi bil tedaj pri nas „Narod“ še dandanes list za celi narod slovenski, ko bi se ne bil enkrat dal zapeljati k nezaslužnim napadom na duhovščino, kar mu je zaupanje spodkopalo tako, da ga še sedaj mnogi kot strankarski organ smatrajo in jih pretresa že samo ime njegovo, čeravno sedaj zmerno piše, in se gotovo tudi noben duhoven čez njega ne pritožuje. Pa kedar je enkrat zaupanje zgubljeno, ga je težko zopet nazaj pridobiti. Vsak, kdor naše razmere količkaj pozna, bo moral priznati, da se pri nas narodna politika brez duhovnikov ali zoper duhovnike uganjati ne more, kajti oni so v mnogih krajih po deželi edini izobraženi zastopniki narodne stranke. Koliko pa da se smemo na učitelje zanašati, to vidimo vsi z žalostnimi očmi.

Pri zadnjih volitvah si učitelji in profesorji, ki se štejejo za velike narodnjake, večidel še niso upali se volitve vdeležiti, da bi ne imeli kakih sitnosti. Tu se pač vidi, da se nanje ne moremo opirati, in to tembolj ne, ker so večidel oženjeni, da so jim že iz tega uzroka rokó zvezane. Duhoven pa je neodvisen, in mu ne morejo tako lahko do živega, in če ga prav skušajo pestiti, kaj se

Nektera vodila pri napravljanji novih zvonov.

(Dalje.)

(Po A. G. Stein-u posnel P. C.)

4. Kar smo govorili v trizvočnih zvonov ravno kar v duru, to velja od takega zvonjenja tudi v molu (A, c, e — h, fis — e, es g — d, f, a — d, g, h itd.) Dasiravno se včasih tako dobro vlitó zvonjenje še dosti pošteno glasi, vendar nima viže ali melodije in potem tudi ne more nas ganiti ali nam dopasti.

Vse druge sostave glasov za tri zvonove, kakor smo jih tu omenjali, so za zvonjenje zavržljive. Tu je bilo že od začetka govorjenje le od zvonjenja stremlj zvonovi, čitatelj bi pa znal prašati: Kaj pa, če more ali hoče srenja napraviti le dva zvona? — Zvonjenje z dvema zvonovama je vedno pomanjkljivo. Če pa ni drugače, voli naj se vselej ut. re. (1. in 2. stopnja kakor: c, d — d e — e, fis — g, a itd.) ker tako si ustrezata zvonova nar prijetniši in se potem tudi zmirom še lahko napravi en zvon za en ton višji ali za en ton nižji, kar bi bila prva in nar boljši sostava, ki smo tu od nje govorili.

Za bolj popolnoma zvonjenje imamo zvonilo s šterimi zvonovi in sicer tudi po diatonični vrsti glasov ubranimi. Ut. Re. Mi. Fa

(= 1., 2., 3., 4. stopnja). Tu se vrste mične melodije, harmonije, disonance, konsonance, veličast in milota čudovito; zavoljo tega priporočamo za večji cerkve tako zvonjenje nar bolj.

Samo po sebi se razume, da se naroče lahko večji ali manjši zvonovi tako ubrani; (tedaj pa imajo vedno druge tone; kakor jih pišemo na note, n. pr.: c, d, e, f — d, e, fis, g — e, fis, gis, a — f, g, a, b itd.; kakor je razvidno, imajo tu trije manjši zvonovi sostavo 2. re. mi. fa., ki je bila zgoraj manj priporočana, in le vsi štirje ali trije mali zvonovi vkup bi se dali dobro rabiti, mala dva vkup pa ne, pač pa drugi in četrti ali mali vkup. Pis.)

Navedemo naj v izgled nekoliko takega večjega zvonjenja na nemškem. Pred vsem v veliki stolnici v Köln-u: G, A, H, C. Potem zvonjenje v minstru v Bonnu. H, Cis, Dis, e. Zvonjenje sv. Gereona v Köln-u kakor prejšnje, samo, da je privzet še peti zvon fis. Zvonjenje nove farne cerkve v Mülhajn-u na Reni: C, d, e, f. Zvonjenje sv. Severina in aposteljnov v Köln-u: Cis, dis, eis, fis itd. Za čveteroglasno zvonjenje bi se tudi lahko vzelo Re, Mi, Fa, Sol (2., 3., 4., 5 st. n. pr.: d, e, f, g — a, h, c, d; dasiravno to v lepoti in čutljivosti prejšnjemu zvonjenju nikakor ni primerjati. Ako bi hoteli iz trizvočnega zvonjenja

ut mi sol = 1, 3, 5 napraviti čveteroglasno zvonjenje, bi bilo nar boljši četrtemu zvonu dati glas la = 6. st. to bi bilo (n. pr. c, e, g, a.) Tako dobi zvonjenje lepo vižo, kar dobro povzdiguje vse zvonjenje. Tako zvonjenje je v stolnici v Ahen-u (As, c, es, f.) Zvonovom z mehkim trizvokom (Re. fa. la = 2., 4., 6. st. n. pr.: d, f, a) primerne četrtega ubrati ne da se lahko, razun ako bi hoteli velikega Ut na novo pridjati (Ut. Re. fa. la = 1., 2., 4., 6. st. n. pr.: C, d, f, a), kar bi se dobro glasilo, vendar pa ne tako lepo kakor prejšnje.

Če se napravlja zvonjenje za kako večjo cerkev (n. pr. stolnice itd.), priporočamo nar višji in nar lepši sostavo iz šestih zvonov. Pri tem pa ni treba se držati samo diatonične vrste, ampak diatonika vrsti naj se s harmonijo. Ako bi zvonili s šestimi zvonovi, ki so ubrani vseskozi po diatonični vrsti, bi bilo slišati več disonanc (glasov ki se ne ujemajo prijetno) kot konsonanc (glasov ki se ne ujemajo prijetno), in zatopile bi se lepe melodije zvonov. Ako pa ubiramo četeri po diatoniki in druge s to v trizvočji, tedaj imamo lepo melodijo spremljano s harmonijo in potem smo dosegli nar višji in nar lepši, kar se po naših mislih pri zvonovih da doseči.

Preden preidemo k drugemu poglavju,

zmeni za to, saj je samec. Tudi narodni (?) uradniki so se slabo obnesli: boljši niso šli volit, mnogi pa so celó nemškutarje volili. Iz tega se vidi, da ni še zadosti, ako se kdo med narodno „inteligencijo“ šteje, in ako je na „Narod“ naročen; ampak treba je, da je neodvisen, in pa da se ob pravem času pokaže moža. Jaz nisem zoper to, da se „Slovenec“ in „Narod“ spojita v en glaven organ narodne stranke, pa ta list naj pusti potem strankarske in stanovske ozire na stran, naj goji pa politiko, ki slovenskemu narodu naj bolje ugaja, naj piše za katoliško cerkev simpatično, ker je celi narod katolišk, naj pa tudi drugače mislečih ne žali, ako so sicer zmerni in pošteni narodnjaki. Pod temi pogoji, mislim, da bo tudi č. duhovščina naš prihodnji, razširjeni dnevnik rada podpirala. To zedinjenje bilo bi tudi v materialnem oziru potrebno, ker „Slovenec“ in „Narod“ vsak zase težko izhajata, kajti naš narod je premajhen, da bi mogel vzdrževati dva večja časnika.

Sledujoč naj spregovorim še o lepoznanjskih listih. Tu pa ne najdem nobenega ugovora proti, ampak vse le za zedinjenje. Mi imamo tri lepoznanjske liste: „Zvon“, „Zora“, in „Besednik“; pa vsi trije nam ne zadostujejo, ker nam je vsak posebej prepričel. Mi bi želeli, da bi izhajal namesto treh en sam lepoznanjski list v Ljubljani, vsak mesec po dvakrat, v obliki morda kakor „Alte und neue Welt“, z lepimi ilustracijami. To bi bilo pravo veselje za vse Slovence, posebno za gospodične in gospé, katere za politično berilo ne marajo! Če bi bil prav drag, verjemite mi, da za tak list se nobenemu ne bi denar smilil! Sprejemali pa naj bi se spisi vseh slovenskih pisateljev brez razlike na stan ali na prijateljstvo. Za risanje pa naj bi se pridobil kak dober domač risar, kajti da bi se nam pošiljale podobe iz tujega, tega ne maramo; mi bomo hoteli videti enkrat narisano Bled, drugokrat Grintovec, ali Triglav, tretjekrat Ljubljano, sploh lepe in historično znamenite kraje po Slovenskem, poleg tega pa tudi podobe in životopise naših odličnih mož, mrtvih in živih. List bi se oziral tudi na druge slovanske dežele, in soznanil nas z našimi brati, kakšne

so postave, kako se nosijo in kako prepevajo, z eno besedo, slovansk lepoznanjski list, pisan v slovanskem duhu. Gradiva bi se mu ne manjkalo, ako ga bomo dobro podpirali, da bo zamogel obilne stroške pokriti. Morda bi se „Slov. Matica“ lotila tega dela in ga izdajala namesto znanstvenega časnika.

Če se o zedinjenji slov. časnikov govori, zdi se mi to zedinjenje lepoznanjskih najbolj uspešno za naš narodni razvitek. Sicer pa bi bilo koristno, ko bi se tudi „Narod“ in „Slovenec“ zamogla zediniti. Manjši lokalni listi ostanejo, ker oni so vsak v svojem kraju potrebni, in bi glavnemu organu, ki bi se naredil iz „Slovenca“ in „Naroda“, tudi ne mogli škodovati. Premislimo si vse to, rodoljubi, in delajmo naprej za srečno prihodnost, našega naroda; enkrat nam bo naše delo vendar sad doneslo, in če ga mi ne bomo uživali, ga bodo pa uživali naši potomci.

Poguben mir.

V.

Mi Slovenci smo ustavovernim potegonom na Dunaji in drugod le puntarji — rogovileži, s katerimi se mora ravnati z vso ostrostjo. In tako se tudi ravna. Po vseh deželnih zborih so slovenski poslanci le glasovi upijočih v puščavi, želje njihovih volilcev se ne uslišijo — posebno ne, če se tičejo njihove narodnosti. Edini deželni zbor kranjski je bil vsaj po večini glas slovenskega naroda in je storil marsikak koristen sklep. Ali kaj je pomagalo! Najboljši sklepi, kakor šolska postava in več družih, ki so merili na domačega jezika [gojenje in stavili jezi ponemčevanju, niso obveljali, ministerstvo jih ni priporočilo cesarskemu potrjenju, in tako deželni zbor kranjski ni mogel nič, bil je telo z dobro voljo, a slabimi močmi.

To ravnanje s Slovenci je imelo tudi slab vspeh, demoralizacija je po vseh krogih jela razsajati. Značajnih ljudi je čedalje manj, zlasti po mestih. Če bi ta sistema še dolgo trajala, se nam je bati, da poštenost in domoljublje sčasoma popolnoma ne bi zginila. Sedanja sistema gre na roko vsemu, kar zatira slovansko narodnost. Tako se mesta polnijo z neznačajnimi in brezuravnimi ljudmi iz vseh

krajev sveta, ki v svoji domovini večidel niso mogli priti do poštenega kruha.

Če pride gnjilo jabelko med zdrave, ne bo ono ozdravelo, ampak okužilo vse druge. Po tej naravni postavi se spriduje pri nas meščanstvo po tujih elementih posebno glede značajnosti in domoljubja; domač duh gine, ker ga spodriva kramarski duh, ki večidel tujce goni k nam. Sedanja sistema, kateri se zdé Slovani izdajalci ali vsaj Avstriji nevarni, pa podpira tuji element zato, ker vidi, da se z njim najbolje zatira „nevarni“ slovanski duh. Da to početje ni brez uspeha, marveč rodi obilen sad, so pokazale zadnje volitve; meščani so bili najbolj podkupljivi, značajnega kmeta se pa ni prijel ne sladka beseda, ne denar; volil je po svojem prepričanju, kakor mu velevala nepopačena vest, ljubezen in hvaležnost do svoje zemlje, naroda svojega.

Da nam to ne more biti po volji, je pač lahko vsakemu dopovedati. Drugače mora biti, a drugače ne bo, če se ne prevrne sistema. Toda če traja sedanja gnjiloba, se ta razmera ne bo prevrnila, tega smo po dosedanjih skušnjah dovolj prepričani. Premeniti se pa mora, ker nam ni pravična, tedaj nenaravna. Zato mora priti od zunaj kak sunek, po katerem se bo razrušilo to poslopje, kaka ploha, ki bo razprala usmradeni stoječi vodo. Od kod moremo pa kaj takega pričakovati? Od Nemčije ne, ker ta nima uma za naše potrebe, ne pozná naših posebnosti; tedaj le od slovanske moči. Kaj je toraj naravnejše, ko to, da mi želimo, Avstrija naj stopi odločno na rusko stran proti zakletemu sovražniku ne le Slovanov, ampak vsakega naroda, vsake kulture sploh, proti ljutemu Turku! Mi, katerih pradedi so zadosti skusili turški meč, turški ogenj, vemo, kaj je Turek, bolj, ko tisti, ki ga poznajo le po knjigah, v katerih so brali o njegovih haremih, ali pa po turških obligacijah in srečkah. Kar so naši pradedi trpeli pred njim, se da tako malo popisati, kakor to, kar imajo še zdaj nesrečni naši bratje pod turškim jarmom trpeti. Da bi bili ti trpini kaj družega, ko Slovani, n. pr. Nemci, ali judje kakrik bi bil po vsi Nemčiji, Avstriji in še drugje! Kar križarske vojske bi zbirali in brate celó iz

povemo naj o melodičnem in harmoničnem zvonjenju še to. Dvoje je namreč mogoče. Ali so ubrani veliki trije zvonovi trizvočno (harmonično) drugi od teh višji pa diatonično melodično, ali so pa veliki zvon ubrani diatonično melodično, na ktere se naslanja z manjšimi zvonovi trizvok ali harmonija. Razmere pri zvoneh bi bile te le: Ut. mi. sol. la. si. ut (= 1., 3., 5., 7., 8. st., n. pr.: C, e, g, a, h, c), ali pa: Ut. re. mi. fa. la, ut (= 1., 2., 3., 4., 6., 8. st., n. pr.: C, d, e, f, a, c).

Katera teh dveh sostav bi bila boljša, je težko določiti. Opomnimo le toliko, da bi morali biti pri drugi sostavi drugi, tretji in četrti zvon večji in težji in tedaj bi tudi dražje prišlo zvonjenje kakor pri prvi sostavi (kjer bi bil drugi zvon za en cel ton, tretji za en in pol tona in četrti za dva cela tona višji, tedaj tudi primerno lažji in tako tudi vse zvonjenje dosti cenejši. Pis.) Po prvi sostavi bi se dalo zvonjenje v stolnici v Ahenu z dvema (malima) zvonovoma (g, as) dopolniti; potem bi se zvonjenje glasilo: As, e, es, f, g, as. Po drugi sostavi pa bi se dalo zvonjenje v stolnici v Köln-u dopolniti z dvema malima zvonovoma e, g; zvonilo bi potem bilo: G. A. H. C. e. g in težko bi ga kako drugo zvonjenje v moči, lepoti in veličasti presegalo. V Kranji napravili so zvonove H, d, fis, h, d; ako bi prišel

med d in fis še e, imeli bi nar lepši zvonjenje, ki se da misliti.

Mnogo cerkva imelo je od začetka lepo zvonjenje, a zgubilo je sčasoma ta kinč. Značiti imajo še toliko zvonov kakor prej, a ti niso v lepem razmerju ubrani. Malokdaj je zvonjenje že od začetka slabo napravljeno. Večidel se vidi, da so zvonovi bili v raznih dobah ubiti in združeni znabiti s prvimi slabo ubranimi nadomeščeni.

Gotovo se večkrat primeri, da pri cerkvah k prejšnjim enemu ali dvema zvonovoma napravljajo na novo enega, dva ali več zvonov. To pa je zvonarju dosti težji posel, kakor če bi imel vse zvonove ob enem vlivati. Treba je toraj, da cerkvena predstojništva ravna po previdno, kadar določujejo glasove novih zvonov in se zavoljo teh pogajajo z zvonarjem.

Ako je bilo od začetka zvonjenje pravilno, bodi si diatonično ali trizvočno (hamonično) in en zvon se ubije, tedaj se mora na to gledati, da dobi novi zvon natanjko ravno tisti glas, katerega je imel prejšnji. Kako se je z zvonarjem pogajati, bomo poznejši povedali.

Ako pa je bilo zvonjenje dozdaj nepravilno ali slabo, gledati je treba, da se pri taki priložnosti, kolikor le moč, popravi. Novemu zvonu je treba dati tak glas, da pride z drugimi kolikor le moč v pravilno sostavo. Ni

se ustrašiti stroškov, ko bi bilo treba morda preliti tudi še en zvon, ki znabiti ni še ubit, da se le dobi kolikor moč pravilno in lepo zvonjenje, ker priložnost za to je redka, v časih tudi ne vselej ugodna; zvonjenje pa je kinč za srenjo, ki bode razveseljevalo še pozne unuke.

Navedimo tukaj nekoliko primerljivev ali zgledov.

Cerkve ima na pr. tri zvonove: F. as. b (re. fa. sol.) To ti je pomanjkljivo, vendar ne nar slabši, kakor se nahaja. Primeroma, ko bi se eden teh zvonov ubil in bi imel nadomeščen biti z drugim, se prša, kakšen glas bi moral imeti novi zvon, da bi bilo zvonjenje dobro ubrano?

a) Če bi se ubil veliki zvon (F), tako bi se zvonjenje popravilo, ako bi se napravil novi zvon pa ne F, ampak pol tona višji Ges. Tako bi se naredila diatonična vrsta: Ges. As. B. = Ut. re. mi.

b) Če bi se ubil drugi zvon (As), potem kaže s tem še mali zvon B preliti pa ne v prejšnji As, B, ampak v G, A; tako bi dobili zopet diatonično vrsto, ki smo jo že od začetka za nar bolj spoznali.

c) Če bi se pa ubil mali zvon (B), potem naj se napravi na mesto tega, ako sta druga dva še dobra, zvon z glasom G, ker tako postane druga diatonična vrsta: F, G. as =

Amerike k nji klicali, dunajski ustavoverci in jrdje pa bi na veliki zvon sv. Štefana bili, kakor da bi svet na vseh voglih gorel.

Ali more tedaj kdo zameriti nam, če nam tak „mir“ preseda, če smo za vojsko? Nam li more kdo zameriti, če želimo, da bi se Avstrija vdeležila tega boja v svoj in naš prid na strani Rusije?

Če jo pa diplomati vendar-le ženó proti Rusiji — no! — nam se take vojske ni bati. Če bi Avstrija zmagala, potem bi se nam ne godilo drugači, kakor se je zdaj začelo; če bi pa bila premagana — nas Rusi ne bi snedli, ker le države ginejo, narodi ne. Tega, se vé, da ne želimo ne sebi ne Avstriji, zgoditi bi se pa vendar-le utegnilo, če ostane Avstrija v dosedanjem kolovozu. Kdor jo žene proti Rusiji, ni njen prijatelj.

† Thiers,

Iz Pariza je včeraj došla telegrafična novica, da je bivši francoski prezident Louis Adolphe Thiers 3. t. m. za mrtudom umrl. Rojen l. 1797 v Marseillen kot sin ključarske rodbine študiral je pravnštvo v Aixu, ter se po dovršenih študijah tam naselil kot odvetnik. Ker pa ni imel dovolj posla, podal se je v Pariz, da bi tam deloval kot časnikar. Leta 1824 postal je z Laffitteom sovrednik in solastnik najimenitnejšega opozicijskega lista „Constitutionnel“. V tem času je tudi spisal zgodovino francoske prekucije, ki mu je pridobila ime slavnega zgodovinarja. Ko je kralj Karl X. Polignaca poklical v ministerstvo, ki pa liberalcem ni bil po volji, vstanovila je l. 1830 liberalna stranka pod vodstvom Thiersa in Carrela nov list „National“, ki je zaradi svoje ojstre pisave kmalo postal eden največjih listov. Ko se je meseca julija v Parizu vnel vstanek, pobegnil je Thiers v Montmorency, pa se je že 29. julija vrnil v Pariz in je sestavil oklic, kateri narod francoski opozoruje na vojvoda Orleanskega Ludvika Filipa, kteremu je ob enem v spomenici razodel vzroke, zakaj da mora sprejeti krono francosko. Ludvik Filip postal je res kralj francoski ter je 11. avgusta Thiersa imenoval za državnega

svétnika in glavnega tajnika, meseca novembra pa ga je minister Laffitte imenoval kot podtajnika v denarnem ministerstvu. V tistem času bil je tudi od mesta Aix izvoljen za poslanca narodne skupščine, v kateri si je kot izvrsten govornik kmalo pridobil velik vpliv. Po smrti Kasimira Periera, ki je bil naslednik Laffitteov, postal je Thiers l. 1832 minister notranjih zadev, ter je potem opravljal razna ministerstva do l. 1836, ko je postal celo ministerski predsednik. Ko je moral meseca avgusta odstopiti, ker kralj ni hotel pritrditi, da bi bil na Španjskem podpiral liberalizem, stopil je na čelo opozicije. L. 1840 zopet izvoljen za ministerskega predsednika, prizadeval si je, da bi Egipt postal neodvisen od Turčije, in da bi se mesto Pariz vtrdilo. Kralj je vtrjenje Pariza dovolil, tega pa ni hotel privoliti, da bi se zaradi Egipta delale priprave za vojsko, zato je Thiers že čez tri mesece zopet odstopil in je hotel javnemu življenju dati slovo in spisovati zgodovino Napoleona I. V ta namen obiskal je vsa bojišča na Italijanskem in Nemškem.

Vrnivši se domu, vstopil se je zopet opoziciji na čelo, pa vendar ni mogel vseh nasprotnikov vlade zediniti. Ko se je l. 1848 pričel vstanek, hotel je kralj Tiersa zopet poklicati v ministerstvo, da bi bil potolažil ljudstvo; ker je bilo pa vse prizadevanje zastoj, pregovoril je Thiers z nekaterimi prijatelji kralja, da se je odpovedal kraljestvu. Ko se je oklicala republika, umaknil se je Thiers iz Pariza, ter se je še le povrnil, ko je bil v 4 krajih izvoljen za poslanca.

V obeh zbornicah bil je Thiers voditelj večine in se je krepko ustavljal radikalnim levicnikom kakor tudi bonapartovcem ter je najbrže nameraval rodbino Orleansko zopet spraviti na prestol francoski. Kot hud nasprotnik Napoleona III. bil je zaprt, ko se je Napoleon l. 1851 polastil prestola cesarskega, potem pa iz Francoske izgnan ter je prihodnje leto živel na Angleškem, v Švici in Italiji, dokler mu ni bilo dovoljeno vrniti se na Francosko. Odsihmal pečal se je samo znanstveno do l. 1863, ko je bil v Parizu izvoljen v na-

Re. mi. fa; če bi pa nehoteli ali ne mogli težjega in dražjega zvona, napravil naj se bi c in imeli bi trizvočno zvenenje: F, as, c. Če bi pa bila druga ostala zvonova neubrana ali že zlo obtolčena, potem kaže tudi tukaj vse tri preliti in napraviti zvenenje ubrano po diatonični vrsti Ut. re. mi., kakor je po prostoru po denarnih in drugih okoliščinah mogoče.

Postavimo, zvonovi bi v neki cerkvi peli: e, g, b (si. re. fa), kar bi bilo jako slabo; ubil bi se en zvon in moral bi se preliti, a po nobeni ceni se mu ne sme dati ravno tisti glas, kakoršnega je imel pred, ampak zvenenje se mora izboljšati namreč tako le:

a) Če se ubije večji zvon e, kaže napraviti za pol tona nižjega z glasom es, tako dobimo trizvok es, g, b. (ut. mi. sol).

b) Če se ubije mali zvon b, tedaj kaže napraviti novi zvon z glasom h, tako dobimo trizvok e, g, h; — ali pa vlil naj bi se fis in postavil za družega, prejšnji drugi pa za tretjega in imeli bi diatonično vrsto, e, fis, g, ktera je bila od začetka sicer manj priporočana, pa je vendar dosto bolji, kakor gori omenjeno zvenenje.

c) Če se ubije zvon g, potem ni družega, kakor ob enem preliti še enega onih zvonov in le boljši zvon prihraniti. Se ima veliki zvon e preliti, imata naj nova ges, as, da se

napravi z b diatonična vrsta ges, as, b; se pa ima mali zvon b preliti, potem naj imata zvonova glas fis, gis, kar stori zopet diatonično vrsto fis, gis, ais, cis, b. Tako se da vsako zvenenje popraviti, če se prelije eden ali pa dva zvonova, k ostalim pa se napravljajo novi, kakor zahtevajo glasovi, da so ubrani, če je blago tako, da je vredno ga popravljati; če pa ni, popravi se naj boljši z betom ali s kladvom.

Kdo bi bil vstani vse mogoče kombinacije tukaj navesti! Poglavitna reč je to, da dobro ali lepo zvenenje sloni na principu melodije in ta na diatoniki; kdor pozna glasove zvonov in je količkaj glasboveden, pomagal si bo in sestavljal sam. Sicer pa je to tudi zvonarjev posel, on mora umeti ubirati zvonove kakor godec gosli. Čudno je, da je na Kranjskem, kar se spominjam, in znabiti tudi po drugih avstrijskih deželah, (kar bomo pozvedali in naznanjali pozneje, kako imajo avstrijske, večji cerkve ubrane zvonove —) samo trizvočno ali harmonično zvenenje, dasiravno mi je enkrat ranjki gosp. Gr. Rihar z začudenjem pravil, da je slišal svoje dni (če se ne motim, na sv. Gori) zvenenje ubrano po diatonični glasbeni vrsti, ki je bilo, kakor je sam rekel, veličastno.

(Konec sledi.)

rodno skupščino, kjer je stopil na stran opozicije. Pred vojsko, ktero je cesar, Napoleon III. l. 1870 napovedal Prusiji in ki je bila tako osodopolna ne samo za Napoleona, ki je pri tej priliki zgubil prestol, ampak tudi za deželo francosko, je Thiers svaril, in je šel, ko je bil Napoleon odstavljen, celo v Petrograd k caru, da bi pomagal nesrečni Franciji. Pa ker je bil car v zvezi z Nemčijo, bila je pot njegova brez uspeha. Tudi do drugih vlad se je bil obrnil, pa nič ni opravil. Ko je bil sklenjen mir, izvoljen je bil za prezidenta, in je svojo posebno skrb obračal na to, da je kakor hitro mogoče Prusom plačal vojno odškodnino in jih spravil iz dežele. Ker se je pa začel nagibati k radikalcem, bil je od zedinjenih konservativcev prisiljen, da se je umaknil Mak Mahonu. Njegova stranka se je bila jako skrčila, in Thiers je bil zgubil svoje prejšnje zaupanje.

Da bi svojo nekdanjo veljavo in svoj vpliv zopet pridobil, pobratil in sprijaznil se je s svojim najhujšim nasprotnikom Gambettom, kteremu je zveza s Thiersom jako dobro došla, ker je sprevidel, da bode na ta način najbolj vtrdil svojo lastno stranko. Združeni stranki začele ste rovat zoper Mak Mahona, ki je nekoliko časa mirno gledal in voljno prenašal vse to, potem pa, ko mu je bilo že odveč, ne le odslovil liberalnega ministerstva, ampak razpustil celo narodno skupščino. Pri novih volitvah, za ktere se Gambettovci pripravljajo na vso moč, nadejajo se sijajno zmagati, in v tem primerljeju je Gambetta že napovedal, kaj da se bode zgodilo: „Mak-Mahonu, je rekel, ne bode ostalo družega, kakor vdati se (Gambettovcem namreč) ali pa odstopiti.“ V tem slučaju nameravali so Thiersa zopet posaditi na predsednikov prestol, ker je Gambetta v preslabem glasu, da bi to čast zase zahteval, vendar pa je bil prepričan, da bi bil dejansko vladal on, če bi bil 80 letni Thiers prišel na krmilo.

Smrt Thiersova je Gambettu in njegovi stranki zmedla štreno, in marsikaj se bo zasuknilo drugač, kakor če bi bil živel Thiers. Zlasti je pričakovati, da se bodo tisti možje konservativne republikanske stranke, ki so bili samo iz stare prijaznosti do Thiersa z njim pobegnili v Gambettov tabor, zopet oklenili zmerne stranke, kateri načeljuje sedanji prezident Mak Mahon. Ker ga nimajo moža, ki bi se bil toliko trudil za Francosko, in pri narodu toliko veljal, kakor ranjki Thiers, bo tedaj tudi ponehalo tisto rovanje, ki se je bilo pričelo zoper prezidenta Mak Mahona, in ki je žugalo lepo deželo francosko spraviti v novo nevarnost.

Razne stranke bodo razno sodile umrlega moža, v tem pa bodo gotovo vse edine, da je bil Thiers eden naj večjih in najbolj zaslužnih mož, kterega se bode slavno spominjala zgodovina francoska!

Z bojišča.

Turki začeli so Ruse prijemati od vseh strani. Menda bi jih radi potolkli, preden jim tojdejo garde na pomoč, ki dan za dnem odhajajo na bojišče. Rusi se sedaj le branijo in junaško odbijajo napade turške. Ko pa pridejo sredi tega meseca vse pomožne čete na bojišče, in se Srbi povzdignejo na noge, začeli bodo tudi oni prijemati Turke in pričeli se bodo boji, ki bodo odločili osodo naših jugoslovanskih bratov. Upajmo, da bodo Rusi pri teh bojih srečnejši, kakor so bili dozdej. Zmaga se ve, da ne bo lahka, ker se Turki branijo na vso moč, kakor obupen človek, ki mu gre za življenje in smrt. Vso pozornost

obrnili so sedaj na bulgarsko bojišče, kamor pošiljajo vse vojake, ki jih še kje imajo.

Tudi Črnogorci mislijo Turki zopet hujše napasti in kakor poroča neki telegram iz Kotora, stoji že 7 do 8.000 Turkov pri Nevesinju. Črnogorci so vsled tega pomnožili vojno v Dugi soteski. Drugih poročil pa ni, razun da je turška vojna zapustila Suhumkale in da so Turki vsled zmage (?) pri Karahasankivini zasedli Popkivi. Iz Petrograda se pa naznanja, da so Rusi 3. t. m. vzeli Lovač, 1. t. m. pa Suhumkale. Poveljništvo rumunske armade pod knezom Karolom prevzame general Cernat.

Sulejman paša v soboto poroča, da so Turki šli na ogled proti Gabrovi in Baltiču. Rusi so v Ješilogaču. Pri Šipki še vedno grome topovi, pa klanec je neki tako vtrjen, da ga turki na noben način ne bodo mogli vzeti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. septembra.

Avstrijske dežele.

Cesar so 2. t. m. sprejeli častnike, ki so jih vnanje vlade poslale k vojaškim vajam, 3. t. m. pa so odšli v vojaški tabor v Bruku pri Litavi.

Cesarjevič Rudolf je 2. t. m. v Splitu obiskal in ogledal stolnico in muzej, potem pa se je odpeljal v Solin; 3. t. m. je ob treh zjutraj odjadril proti Visu, kjer je došel okoli šestih. Okrajni glavar in mestni župan sta ga pričakovala na obrežji, da se mu poklonita. Cesarjevič je ogledal pokopališče, ter revežem podaril 200 gld., potem pa je odinil v Šebenik. 4. t. m. zjutraj je došel v Zader, zvečer pa v Reko.

Državnemu zboru, ki se je včeraj na Dunaju sošel, predložili so se načrti o zemljišnem, hišnem, pridobitnem in osebnem prihodninskem davku, kakor tudi o drugih davkih, ki jih delniška in druga društva plačujejo. Denarni minister bode tudi osnoval načrt o zastaranju davkov po preteklih 5 letih. Davkarski odsek je bil o svojem času nasvetoval, da bi davki zastarali že čez 3 leta. — Glede pogodbe z Ogersko bode vlada zboru priporočila, da naj najpoprej reši razne predloge v tej zadevi, in da bi se še le potem zopet sošla kvotna deputacija.

Vnanje države.

Turški poročnik v Parizu je postal Aarifi paša, čigar imenovanje se vravno razglašalo, novi poročnik za Dunaj pa ni vravno razglašen. — Avstrijskemu poročniku grofu Zichyu je minister vnanjih zadev, Server paša, odgovoril, da mn o grošovitostih ni nič znano, ki bi jih bili turški vojaki počenjali nad vjetimi in ranjenimi vojaki ruskimi. Če se je kje kaj takega zgodilo, delali so to k večjim izvanredni vojaki, pa načelniki so dobili povelje, da je vladi to silno zoperno, in da morajo take dogodke zabranjevati. Tako nesramno zamorejo le Turki lagati.

Iz Rima poroča Gazeta Narodowa, da so papež zvedivši zmago Turkov pri Karsu rekli: Vselej sem neizmerno vesel, kadar slišim, da so bili Rusi premagani, in v Bogu upam, da bodo tudi konečno potolčeni. Iskreno molim, da bi se to zgodilo. Ta bedarija je ravno tako izmišljena, kakor je bilo izmišljeno obrekovanje, da so papež l. 1848 blagoslovili laške vstajnike, ki so šli v boj zoper Avstrijo, ali da so nedavno blagoslovili orožje turško, nad Ruse pa klicali srd božji. Nekterim časnikarjem neizrečeno dobro dé če morejo očrtniti papeža. Komaj ovržemo eno laž, že drugo spravijo na dan.

Izvirni dopisi.

Iz Dobropolj, 31. avgusta. Po veliki nesreči imeli smo danes prvi veseli dan; bila je namreč razdelitev od Njih Veličanstva poslanih 1500 gld. med pogorelce v Kompoljah. Ob 9. uri bila je sv. maša z blagoslovom. Po sv. maši je c. kr. deželne vlade tajnik gospod Fr. Pfefflerer v farovžu vpričil domače duhovščine in zastopništva županije Kompolske razdelitev pričel. Marsiktera solzica hvaležnosti se je vtrnila lepo obdarovanim iz oči, ko sta gospod Fr. Pfefflerer in domači gospod župnik opomnila, da so bili premilostljivi cesar prvi, ki so kakor dober oče svojim otrokom v sili z lepim darom na pomoč prihiteli. Spisalo se je pismo, v katerem domača duhovščina in županstvo Kompolsko Njih Veličanstvu v imenu obdarovanih za poslani dar izrekajo najtoplejšo zahvalo.

Naj se očitna zahvala izreče tudi c. kr. okrajnemu glavarju v Kočevji vis. čast. gosp. Dolhofu, ki si veliko prizadeva pogorelcem pomoči sprositi, in c. kr. deželnemu predsedniku vis. č. gosp. Widmanu, ki je Njih Veličanstvu nesrečo tako hitro naznanil, ter revežem pomoč naklonil.

Po razdelitvi cesarskega daru se je razdelilo še 307 gld.; 200 gld. je daroval gospod Martin Hočevvar iz Kerškega, 30 gld. gospod c. kr. okrajni glavar v Kočevji, ostali znesek pa c. kr. vradniki okrajnega glavarstva v Kočevji, in drugi c. kr. sodnijski vradniki Kočevski, Ribniški in Veliko-Laški. Bog živi in ohrani Njih Veličanstvo! Bog stotero povrni vsim dobrotnikom!

Domače novice.

V Ljubljani 6. septembra.

(Prihodnje šolsko leto) se prične 17. septembra. Učenci, ki hočejo na gimnazijo ljubljansko na novo sprejeti biti, se morajo od staršev ali njihovih namestnikov spremljani oglasiti pri gimnazijskem vodji 13. in 14. septembra. Učenci morajo seboj prinesiti krstni list pa spričevala prejšnjega leta, in plačati sprejemščine 2 gld. 10 kr., pa 30 kr. za knjižnico. Izpraševanje učencev za I. razred se bode pismeno vršila 15. septembra, ustmeno pa prihodnje dni. Drugi učenci se morajo oglasiti vsaj do 16. septembra. Ravno to velja tudi o realki. Ker je pa na realki ljubljanski slovenščina le za tiste učence obligaten predmet, katerih starši ali staršev namestniki to naravnost zahtevajo, morajo starši ali jerobi sami vpisati otroke ali pa svojo dotično željo vodstvu pismeno naznaniti. — Tudi vse ljudske šole v Ljubljani prično prihodnje šolsko leto s 15. septembrom.

(Kegljanje na dobitke) v čitalnici je končano. Izkegljanih je par manj ko 2000 serij, dramatičnemu društvu ostane po odbitih vseh stroških okoli 130 gld. čistega dobička. V torek 4. t. m. so se razdelili dobitki, izmed katerih so dobili: 1. in 2. gospod J. Alešovec, 3. gospod M. Armič, 4. gosp. J. Oblak, 5. gosp. Hofman, 6. gospod P. Drahsler in 7. gospod A. Jeločnik. Šaljivi dobitke je dobil gosp. M. Armič.

(Mihael Jager), jermenarski pomočnik in ud požarne straže, dobil je od deželne vlade navadno darilo (talijo) 26 gld. 25 kr., ker je bil pri požaru na Viču iz ognja otel malo dete. Nekteri drugi gasilci, ki so se pri tisti priliki tudi vrlo obnašali, dobili so pohvalna pisma.

(Butelj „Tagblatt“) se posmehuje „Slovenecu“ rekoč, da je za smrt bolan in pred

svojim poginom še jezno krog sebe brca. Mi smo buteljnu že večkrat povedali, zakaj slovenski listi teže shajajo, kakor „Laib. Ztg.“ in „turški list“, ktera oba skup nimata toliko naročnikov, kakor katerikoli slovenski politični list sam. Slovenski listi morajo živeti edino le od naročnikov, kaj pa „Tagblatt“? Z naročnino plača komaj papir, to dobro vemo, od kod dobiva denar za vse drugo? On sam dobro vé in mi tudi. Naj se le pipa tistega skrivnega fonda mu zapré, potem bo drugače piskal ali pa mahoma omolknil. Več na take bedarije odgovarjati bi bilo neumno in je čisto nepotrebno. — Isti list nam vošči srečno pot, če hočemo iti v Bosno. No! bomo videli! Če bo kdo šel iz naše dežele, to ne bomo mi, ampak drugi.

Razne reči.

— Ogenj. Duhovnišnica v Krškem je 2. t. m. pogorela.

— † Anton Hansgirk, starosta českých gimnazijskih profesorjev in narodnih pisateljev, je umrl 31. pret. m. v 71. letu svoje starosti. Učil se je pridno različnih slovanskih jezikov, budil mladino, kateri je bil pravi oče in gojitelj, in pisaril v mnogotere časopise, popisal posebej česke knjige od l. 1774—1839. Deloval je učitelj od l. 1841 v Litomericih, od l. 1851 pa na akademični gimnaziji staromeški v Pragi, kjer je v prijateljski zvezi s sedanjim proštom V. Štulcem, s prof. Zikmundom, pa z ranjnim ravnateljem J. Nečaskom veliko storil v pospeh česke slovesnosti do l. 1875, kedar je umaknil se bil v stalni pokoj. Pokopan je bil na Višehradu.

— † Krištof de Belli, isterski deželni poslanec, je v Kopru umrl.

— Cesar so darovali za pogorelce v Klesu na Tirolskem 500. gld., za novo šolo v Obdachu na Štajarskem 150 gld., požarnemu društvu pelinskemu na Ogerskem 300 gld., cesarica pa so dekliski šoli v Hatsegu podarili 250 gld.

— Fzm. Koller, bivši vojni minister in c. namestnik na Českem obhaja 50letnico svojega vojaškega službovanja. Cesar so mu pismeno k tej slovesnosti čestitali.

— Baron Reyer je 100.000 gld. volil za vstanove (štipendije), in sicer polevico za vbožane osebe kupčijskega in mornarskega stanu, polovico pa za dijake, ki se uče mornarstva in ladijodelstva.

— Samoumorov bilo je na Dunaji meseca avgusta 34, med njimi 3 ženskega spola. V velikem Varadiuu se je pa 1. t. m. obesil 15 leten pobalin, ker ga je bil oče nekoliko pokaral. Daleč smo že prišli v svobodni eri!

Eksekutivne dražbe.

7. septembra: 2. Težak iz Rozalnice, 1. Petrič iz Ravna, oba v Metliki. 2. Gregorič iz Novoga mesta. 2. Kokajl z Visokega v Kranji. 3. Meršnik iz Smerja v Bistrici. 1. Berčina s Cola v Vipavi. 1. Smerkar iz Rožance, 1. Bizal iz Predgrada, 1. Gračar iz Gorenje Radenice, vsi v Črnomlju.

Umrli so:

Od 2. do 3. sept.: Johana Maler, del. žena 71 l., za prehlajenjem drobovja. Lorenc Mlinar, gostac 51 l., za vtriplj. možganov. Franc Židan, miz. pom. 22 l., za psoro. Marija Slana, del. 36 l., za jetiko. Marija Jamnik, gostinja 81 l., za vtriplj. pljuč. Amalia Gregore, jetn. kontrol. hči 9³/₄ l. za pljučnico.

Telegrafične denarne cene 5. septembra.

Papirna renta 64.25 — Srebrna renta 67.05 — Zlata renta 74.60. — 1860letno državno posojilo 112 — Bankine akeije 836 — Kreditne akeije 200.25 — London 119. — Srebro 104.50. — Ces. kr. cekini 5.68 — 20 frankov 9.55.